

Täysistunto

Torstai 5.9.2019 klo 16.00—19.00

3.1. Suullinen kysymys valtionyhtiöiden palkitsemisjärjestelmistä (Jussi Halla-aho ps)

Suullinen kysymys SKT 5/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

Keskustelu

16.02 **Jussi Halla-aho ps:** Arvoisa puhemies! Valtionyhtiö Postin työntekijöiden palkkoja ollaan uhattu leikata jopa 30 prosenttia. Samalla Postin toimitusjohtajan ansiot ovat lähes 30 kertaa suomalaisen mediaanipalkka. Perussuomalaisten mielestä on syytä uudelleenarvioida, minkälaisella logiikalla julkista palvelua tuottavan valtionyhtiön pitäisi toimia. Voidaan perustellusti kysyä, onko omistajan — eli valtion — kokonaisedun mukaisista, että ihmiset eivät saa työstään palkkaa, jolla tulee toimeen, vaan joutuvat turvautumaan tulonsiirtoihin, jotka rahoitetaan julkisesta kassasta. Voidaan myös kysyä, miten yksityisiltä toimijoilta voidaan edellyttää yhteiskuntavastuuta, jos valtion omistama yhtiö näyttää tällaista esimerkkiä.

Aikooko hallitus ensinnäkin leikata valtionyhtiöiden johdon palkkioita, toiseksi muuttaa niitä onnistumisen kriteereitä, joihin johtajien palkkiot ja bonukset perustuvat, ja kolmanneksi estää nyt suunnitellut palkanalennukset?

16.03 **Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleiset linjaukset valtionyhtiöiden palkitsemisjärjestykseen tehdään aina hallituskauden alussa, ja nythän toteutetaan sitä 2016 tehtyä linjausta, jolloinka tässä salissa olleet kolme puoluetta olivat hallituksessa. Siellä määritellään se yleinen linjaus, miten valtionyhtiössä palkkioita järjestellään tai on mahdollista järjestää. Sen lisäksi on tietysti jokaisen yhtiön osalta mahdollisuus tehdä sitä arviota, ja olen eilen jo pyytänyt Postin johdolta, että syyskuun aikana tehdään tämä arvio tässä yhdessä yhtiössä johdon palkkioiden osalta. Samalla pitää tietenkin ajatella tätä työntekijöiden asemaa, ja oma näkemykseni on, että erityisesti valtionyhtiöissä pitää olla tarkkana ja esimerkillinen työntekijäpolitiikassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Äsken kuulin, että P-nappi ei syystä tai toisesta anna nimilistaa. Pyydän uudelleen niitä, jotka esittävät varsinaisen kysymyksen, nousemaan seisomaan. [Vasemmalta: Siis varsinainen kysymys?] — Varsinainen kysymys, kyllä. — Jatetaan tämän ensimmäisen kysymyksen aihetta. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Katsotaan, toimiiko se.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

16.05 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyysasteesta puhutaan Suomessa paljon, mutta vielä tärkeämpää olisi puhua siitä, tulevatko ihmiset palkallaan toimeen. Osa-aikaisen ja heikosti palkatun työn osuus kasvaa kaiken aikaa. Samassa tahdissa kasvavat toimeentulo- ja asumistukiasiakkaiden määrä ja julkisen talouden menot.

Työvoimavaltaisilla aloilla, kuten Postissa tai vaikkapa hoiva-alalla, niin sanottu työperäinen maahanmuutto vääristää työmarkkinoita. Työnantaja voi huoletta kyykyttää työntekijöitään ja alentaa palkkoja, koska vaikka työntekijät lähtisivät, tilalle saadaan koska tahansa halvempia. Köyhästä maasta tulevan ihmisen kannattaa ottaa työ vastaan millä tahansa palkalla, koska se takaa oleskeluluvan ja pääsyn suomalaisen sosiaaliturvan piiriin. On tiedossa, että työpaikkoja jopa myydään lähtömaissa.

On irvokasta valittaa, että Suomessa ei löydy töille tekijöitä, jos palkat poljetaan niin alas, ettei niillä tule toimeen. Kysynkin, miten hallitus aikoo puolustaa suomalaista työvoimaa ja ehkäistä halpa- ja orjatyömarkkinoiden syntymistä.

16.06 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä ja moniulotteisesta kysymyksestä.

Hallitusohjelmassa on kirjauksia alipalkkaukseen puuttumisesta, ja tämä on yksi näiden seitsemän työryhmän työstä, jota johtaa ministeriryhmä, joka huolehtii työllisyyden edistämisestä. Alipalkkaus on ongelma ja ennen kaikkea suojattoman ulkomaisen työvoiman maahan saapuessa, kuten tässä totesitte, ja siihen pitää pystyä puuttumaan. Tällöin ollaan usein kiristyksenomaisissa olosuhteissa, kuten esimerkiksi näitten nepalilaisten kodinhoitajien taikka ravintolatyöntekijöiden tapauksissa, jotka ovat olleet paljon julkisuudessa esillä.

Siksi hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että pyritään selvittämään, minkälaisiin sanktioihin, nykyistä purevampiin sanktioihin, näissä tilanteissa, joissa työsuojelua ja työehtoja räikeästi poljetaan ja yhdenvertaisuutta rikotaan, aiotaan puuttua.

16.07 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulen, että me kaikki tässä salissa ymmärrämme sen, että Postin tilanne on vaikea. Kirjepostin määrä vähenee merkittävästi koko ajan, ja vaikka tavarapuolella onkin kasvua, siellä on erittäin voimakas kilpailu. On siis itsestäänselvää, että Posti joutuu miettimään omaa asemaansa ja uudenlaisia toimintatapoja. Ymmärrän siis sen.

Mutta sitten kun tullaan siihen kysymykseen, että siinä yhteydessä, kun Postin johdon pitää saada oma henkilökuntansa sitoutumaan uuteen muutokseen ja taistelemaan työpaikoista, omia palkkoja nostetaan erittäin jyrkästi, niin voiko se olla näin? Eikö pitäisi olla niin, että juuri silloin, kun yritys on vaikeuksissa, näytetään itse esimerkkiä ja ollaan valmiita pudottamaan omia palkkoja? Myöskin Postin hallitus tajuaa sen, että jotta kaikki saadaan mukaan, niin silloin kaikki antavat omistaan, kun taistellaan omien työpaikkojen puolesta. Onko näin? [Jukka Gustafssonin välihuuto]

16.08 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä ei voi mitenkään enempää tai vähempää olla samaa mieltä, mikä on kohtuullisuutta ja suhteellisuutta siinä, mikä on työntekijöiden ja mikä on johdon palkkio. Näitä ohjelmia, joilla palkkioita palkan päälle on maksettu, on tehty aika pitkältä ajalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

ta ja nyt vuoden 2016 jälkeen on uusia ohjelmia tehty osittain varmaan myöskin siitä syystä, että ajatus oli viedä Postia pörssiin. Pörssiin vientihän sittemmin peruttiin.

Kuitenkin näissä kaikissa ohjelmissa pitää olla semmoinen lause, jossa lukee, että vuositte yhtiön hallitus voi arvioida, minkä verran niitä toteutetaan maksuun. Tämä arvio on tietenkin se, mikä nyt sitten ehkä tässä kohtaa olisi voinut olla paremmin harkittua.

16.09 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän se moraalikato on jonkunlainen, kun me puhumme tällaisista palkkioista ja vielä sellaisia maksetaan. Se sotii suomalaista oikeudentajua vastaan, ja ihmiset ovat ihmeissään, että miten voi olla niin tärkeitä ihmisiä, että he ansaitsevat tuollaista palkkiota ja palkkaa. Olisikin hauska ja hyvä meidän kaikkien tietää, mistä se palkka tavallaan koostuu, mikä on työ ja mistä sitten palkka ja ansiot on ansaittu.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Rinne nosti esiin, että posteljooni voisi tulevaisuudessa kurkkia ikkunoista ja pitää huolta myös vanhuksista. Puhumme Posti-sotesta, ja kyllähän tämä on sellainen alkusysäys sille keskustelulle, että pulassa olette siinä, millä tavalla so- tea meinaatte tehdä, kun posteljooneista teette hoitajia.

Todellisuudessa hallitusohjelmaan ei ole kirjattu sitä rahamäärää, mikä tarvittaisiin hoitajamitoitukseen, mitä me itse asiassa Suomessa tarvitsemme. Sieltä puuttuu valtavasti miljoonia. Millä tavalla te ratkaisette tämän asian? Ei suinkaan posteljooni ole [Puhemies koputtaa] tulevaisuuden vanhustenhoitaja?

16.11 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun Postin tilanne on hankala alentuvan jaettavan postin osalta ja kilpailussa markkinassa, jossa on monia yhtiöitä samoilla markkinoilla, erilaisilla työehtosopimuksilla, niin on tämän viikon aikana myöskin minun suullani sanottu se tarve keskustella siitä, mikä on Postin tulevaisuus: onko meillä jonkunlaisia mahdollisuuksia liittää se joihinkin muihin työtehtäviin, mitkä yhteiskunnallisesti ovat järjesteltävissä ja merkittäviä, ja mitenkä meillä tämä yleispalveluvelvoite, joka on postilain osalta ministeri Marinin hoidossa? On kirjoitettu myöskin hallitusohjelmaan, että tämä kokonaisuus tulee arvioida. Olen vahvasti sitä mieltä, ja katsotaan, mikä päivä se on, kun tällainen työryhmä laitet- taan liikkeelle.

16.11 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin tilanne on nos- tanut kohtuuttomat johtajien palkkiot yleisesti keskusteluun. Tietenkin kaikkein huolestut- tavinta on, että näissä valtion johtamissa valtionyrityksissä on tällaisia erittäin suuria vää- ristymiä. Kun ajatellaan sitä tavallista, niin sanottua lattiataason työntekijää ja sitten sitä hä- nen ylintä johtoaan, niin nämä palkkaerot saattavat olla monikymmenkertaisia. Tuntuu kä- sittämättömältä, että kenenkään työ voisi olla niin paljon arvokkaampaa kuin toisen henki- lön työ.

Todellakin toivon, että näitä vääristymiä, mitä näissä palkitsemisjärjestelmissä ilmeises- ti on aika monessakin sisällä, nyt sitten ministeri lähtee selvittämään ja tuo sitten uudet esi- tykset tänne eduskuntaan ja kertoo, miten tilannetta ollaan parantamassa.

Toinen yhtiö, jossa on haettu epäeettisillä tavoilla voittoa, on Veikkaus, jossa tämä aggressiivinen markkinointi on noussut myöskin esille, ja olette tänään tästä asiasta tuo- neet myöskin omia näkemyksiänne. Millä tavalla näitten monien tuhansien rahapeliong- elmaisten tilanteeseen aiotaan puuttua niin, että Veikkauksen toiminta on todellakin vastuul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

lista ja kantaa huolta myöskin näistä kaikkein heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä, jotka tällä hetkellä ovat rahapeliongelmiensa kanssa todellakin syvissä ongelmissa?

16.13 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämä valtion omistajaohjauksen periaatepäätös tekee ne yleiset linjaukset tähän palkitsemiseen, minkä jälkeen sitten yhtiöt ja yhtiöiden hallitukset vastaavat siitä käytännön toiminnasta ja ohjelmien rakentamisesta, ei koko eduskunta eikä koko maan hallitus, eikä edes talouspoliittinen ministeriryhmä.

Veikkauksen osalta tämän kesän jälkeen oli tarpeen tehdä vastuullisuuteen lisää elementtejä, ja tänään on julkaistu yhtiön päätöksellä tehty lista, jossa siis on hyvin merkittäviä esityksiä, joita he vievät eteenpäin, muun muassa mainonnan euromääräinen ja eri kanavien vähentäminen — joidenkin osalta jopa lopettaminen — peliautomaattien vähentäminen käytännössä tuhansilla ja lain, joka täällä oli viime keväänä elikkä jossa tulee tunnistautuminen pakolliseksi peliautomaatteihin, nopeuttaminen. Tämän lisäksi Veikkauksen omaan strategiaan tehdään uudistuksia ja vastuullisuus otetaan myöskin palkitsemisjärjestelmissä huomioon. Elikkä jos tulee lisää peliongelmaisia, niin sieltä raakataan johtajien palkoista osa pois.

16.14 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän keskustelun alkuun lähdettiin liikkeelle ylipäättävästi työntekijöiden palkkojen halpuuttamisesta ja viitattiin Postiin. Tästä käytiin jo eilen täällä keskustelu, ja olen erittäin tyytyväinen siihen, kuten tässä jo kuultiin, että ministeri ottaa esille tämän kokonaiskuvan ja on puhaltanut tällä hetkellä Postin työntekijöiden palkkojen halpuuttamisen jäihin, ja katsotaan sitten sitä valtion tulospalkkauksen osalta ja muitten asioiden kannalta myöskin. Tämä on työntekijöiden kannalta tärkeää. Kysyisin nyt ministeriltä historiasta, vaikka te toki vastaatte nytten tämän hallituksen toimista: ovatko viime hallituskaudella ministeri tai hallituspuolueet — nykyiset oppositiopuolueen edustajat — tehneet jotakin johtajien palkkojen bonusjärjestelmien nostamisen vastustamiseksi tai Postin työntekijöitten TESin vastustamiseksi, kun halpuutettiin palkkoja?

16.15 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Jotenkin mielellään haluaisi aina katsoa tästä eteenpäin, mutta on varmaan viime hallituskauden ajalta liittyen näihin palkkioihin kriittisiä kohtia, niin kuin nyt huomataan, mutta voi olla, että on sitä edellisenkin hallituskauden ajalta kriittisiä kohtia. Mutta ehkä huomionarvoista on se, että kun se 2 300 henkilöä siirrettiin Postin työntekijöistä PAUn sopimuksesta siihen Teollisuusliiton alla olevaan sopimukseen, silloin tätä julkista keskustelua ei käyty. Voi olla, että olisi itsekin pitänyt sitä käydä, mutta silloin tämmöistä keskustelua ei käyty [Välihuuto] — paitsi vasemmistoliitto, anteeksi.

16.16 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella hienoa, että täällä puhutaan tänään Postin palkkojen alentamisesta. Tätä kuitenkin tapahtuu useilla muillakin sektoreilla, ja ongelma on hyvin vahvasti itse tuotettu. Samaan aikaan kun sekä oikeisto että vasemmisto vaativat työperäistä maahanmuuttoa ja huippuosaajia, todellisuus on, että meille saapuu maahanmuuttajia erityisesti matalapalkka-aloille. Usein kuulee, että no kyllä ne firmat TESiä maksavat ja mikä oikein on perussuomalaisten ongelma

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

— mutta ei pidä paikkaansa; ongelmia on hyvin laajalti, esimerkiksi rakennuksilla. Yhtä vakavaa on vähittäinen heikompien työehtojen hivuttaminen.

Hallituksen käyttämät ilmaiset työvoimapulasta, kohtaanto-ongelmasta ja huutavasta tarpeesta saada työperäistä maahanmuuttoa eivät merkittävästi eroa kokoomuksen käyttämistä ilmaisista, vaikka oikeiston intressi saada halpatyövoimaa on ehkä hieman eri kuin hallituksen. Kysyisinkin: uskooko hallitus todella, että syy siihen, että suomalaisia duunareita ei ole enempää rakennuksilla siivoamassa ja jakamassa postia esimerkiksi täällä Helsingissä, on se, että meillä on työvoimapula ja kohtaanto-ongelma?

16.17 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossani kerroin jo siitä, että hallitusohjelmassa on tarkoitus puuttua alipalkkaukseen ja tällaiseen kiristykseen tapaiseen toimintaan ja toimenpiteet ovat jo liikkeellä.

Kaikkein vakavin ongelma, joka tätä kautta paljastuu, liittyy usein myös ihmiskauppaan, ja silloin meidän täytyy löytää niitä keinoja, joilla viranomaisille ilmoittautuminen on helpompaa kuin nykyisin, ja silloin usein juuri työsuhtevalvonta on se, mikä tässä toimii parhaiten.

Itse asiassa tämän hallituksen ohjelmassa on myöskin varsin kunnianhimoinen paluu harmaan talouden vastaiseen ohjelmaan, ja hallitusohjelman mukaan tutkitaan, laajennettaisiinko juuri mainitsemaanne numerojärjestelmää, joka on ollut rakennuksilla käytössä ja joka on tehokkaasti kitkenyt harmaata taloutta, muille aloille, ennen kaikkea majoitus- ja ravintola-aloille, ja tätä kautta saisimme tämänkin ilmiön kuriin.

Mutta samaan aikaan on selvää, että on tärkeää siirtää työperäinen maahanmuutto työ- ja elinkeinoministeriöön sisäministeriön alaisuudesta, kuten hallitusohjelmassa edellytetään.

16.18 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta pitää erittäin hyvänä, että asiasta vastaava ja vastuun kantava omistajaohjausministeri Paatero on nopeasti tarttunut tähän Postin tilanteeseen, ja kaikki tuki sen asian selvittämiseksi. On ihan selvä asia, että kun kysymys on valtionyhtiöistä eli veronmaksajien, yhteiskunnan omistamista yhtiöistä, silloin täytyy ylimmän johdon palkkojen olla kansalaisten ja veronmaksajien mielestä oikeudenmukaisella ja kohtuullisella tasolla, etenkin suhteessa yhtiön tilanteeseen ja etenkin suhteessa yhtiön tavallisten työntekijöiden tilanteeseen. Postissa niin kuin kaikissa yrityksissä, etenkin valtionyhtiöissä, henkilöstö on tärkein voimavara, ja on hienoa, että nyt hallitus ilmeisesti myös siitä asiasta kantaa huolta.

Kysyisin, arvoisa puhemies, omistajaohjausministeriltä: mitä hallitus aikoo tehdä ja mitä omistajaohjausministeri aikoo tehdä sille, että Posti pysyy kilpailukykyisenä jatkossakin, niin että kaikki kirjeet ja paketit eivät mene kansainvälisille suuryrityksille? Kysyisin myös Veikkauksen tilanteesta nyt kun peliautomaatteja vähennetään: Eihän tässä käy niin, että kaikki peliautomaatit lähtevät maaseudulta, pienistä kaupoista, joille Veikkauksen automaatit ovat erittäin tärkeä tulonlähde? Eihän tämä uhkaa kyläkauppojen tilannetta niin, että kohta siellä ei ole kuin Prismoja jäljellä maakunnissa?

16.20 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä erilaisten TESien kanssa samoista tehtävistä kilpaileminen on haastavaa, ja kyllä nyt kun kierros lähti käyntiin niin, että tämä PAUn sopimus on loppu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

massa lokakuun lopussa, niin siihen asti on neuvottelu käynnissä siitä, minkälainen mahdollisuus on sitten sen työehtosopimuksen elementtejä jotenkin muokata niin, että sen kilpailukyky paranee.

Veikkauksen osalta tänään on keskusteltu vain lukumäärästä, eikä ole keskusteltu vielä ollenkaan siitä, mikä on se jako tai mistäpäin automaattien vähentäminen tulee tapahtumaan. Ehkä teille ja meille kaikille on kuitenkin rehellistä sanoa, että sikäli mikäli ja kun nämä kaikki toimet toteutuvat tässä lähivuosina, niin sen tuloutusmäärän on arvioitu vähenvän, minkä jälkeen sitten mietitään, mitkä ovat ne mahdollisuudet — annetaanko Veikkaukselle jollain muilla keinoilla, uudennlaisilla peleillä, saada tuloutusmahdollisuutta lisää vai onko se sitten niin, että järjestöjen rahat vain loppuvat.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä kysymykset edustajille Zyskowicz ja Myllykoski ja kysymyksen alkuperäiselle esittäjälle edustaja Halla-aholle.

16.21 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Postin ylimmän johdon palkat ja palkkiot ovat täysin aiheesta herättäneet tyrmistystä suomalaisten keskuudessa. Moninkertaisesti pääministerin palkka ylitetään Postissa, Alkossa, Veikkauksessa. Onko se viinan myyminen suomalaisille todellakin niin paljon vaikeampaa kuin tämän maan johtaminen?

Perusongelma on tietysti se — ja se koskee kaikkia valtionyhtiöitä, mutta se koskee muitakin kuin valtionyhtiöitä — että ylimpien johtajien palkoista ja kannustimista päättävät muut yritysjohtajat, koska hallituksissa istuvat lähinnä erilaiset nykyiset ja entiset yritysjohtajat, ja heillä on kaikilla siis yhteinen intressi, että nämä kannustimet olisivat mahdollisimman anteliaita. Tämä edellyttää omistajalta — tässä tapauksessa valtiolta, useassa tapauksessa myös esimerkiksi eläkeyhtiöiltä — ryhdistäytymistä ja sen katsomista, että pysytään järkevyydessä ja tolkussa.

Nyt kysyn ministeri Paaterolta: kun lokakuussa valtio uudistaa nämä linjaukset, jotka liittyvät valtionyhtiöihin ja myös palkitsemiseen, niin minkälaisia tiukennuksia olette tekemässä? Tiukennuksiaan on käytännössä tehty joka kerta viimeisten vuosien aikana, kun näitä on uudistettu.

16.23 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On ehkä tällä hetkellä hieman ennenaikaista ennakoida, mitä lokakuussa tullaan päättämään meillä. Tämä keskustelu on käynnissä ja joiltakin sektoreilta vielä alkamassa, niin että me tapaamme myöskin erilaisia järjestöjä ja muita liittyen moniin kysymyksiin, jotka liittyvät tähän periaateohjelmaan, ei vain palkkioihin ja muihin. Oma muistikuvani näihin asioihin on sieltä reilun neljän vuoden takaa, jolloin jo rajoitettiin myös sitä asiaa niin, että samat ihmiset eivät ole toisissa yhtiöissä toimitusjohtajana ja seuraavassa hallituksessa ja kolmannessa nimitysvaliokunnassa. Tämä on tietenkin yksi linja, millä pystytään myöskin suitsimaan jonkun verran, jotta sitä elementtiä ei tapahdu, että kaverit kaverille nostavat toinen toisensa yrityksissä sitten näitä palkkioita. Sen takia on myöskin rajattu osittain sitä, että sama ihminen ei voi olla kovin monessa yhtiössä ainakaan hallituksen puheenjohtajana, jolloinka myöskin tätä voidaan vähän suitsia.

16.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan alkuunsa, niin kuin omistajaohjausministeri sanoikin siitä viimeisestä isosta keisistä, edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

kuntaryhmämme vasemmistoliitto kyllä vastusti ponnekkaasti sitä siirtotoimenpidettä, mikä tehtiin. Siitä ei ole hyvä mieli, koska se ei ole mitään hyvää Suomeen tuonut.

Mutta kysyisinkin ministeriltä, että miten se voi olla mahdollista, että tänä päivänä me teemme sellaisia ratkaisuja, että omistajaohjauksesta ollaan päästetty irti niin paljon, että me voimme todellakin alentaa työntekijöiden palkkoja niin, että samaan aikaan johdon palkat nousevat. Meillä varmaan on ristiriitaa tulostavoitteitten kanssa, mutta onko nyt varmasti niin — nyt kun ministeri on toimekkaasti tarttunut siihen ja nyt asiaa tarkastellaan — että ne työntekijät, joiden palkkoja ollaan alentamassa, eivät tule valtion kukkarolle niin, että me joudumme verovaroin maksamaan siitä, että liian alhaisilla palkkoilla ei enää tule toimeen? Teettekö poikkihallinnollista yhteistyötä työministerin ja sosiaalipuolen kanssa niin, että ministeriöt ohjaavat sitä, että palkkiot eivät voi perustua siihen, että kun tulosta tulee, niin ihmisten palkka ei riitä elämiseen ja sillä vielä voidaan nostaa bonuksia?

16.25 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä vastuullisuuskysymys, joka tänään oli Veikkauksen osalta esillä, liittyy peliongelmaisiin, mutta kyllähän tämä vastuullisuuselementti voi tarkoittaa myöskin muuta vastuullisuutta, ja sen kytkemistä palkkioihin voi olla ihan perusteltua harkita tässä periaateohjelmassa, juurikin näin. Elikkä kun on erilaisia elementtejä, miten palkkioita ja ohjelmia lähdetään rakentamaan, niin kyllä mielestäni siellä voivat olla myöskin vastuullisuuskysymykset erilaisissa kysymyksissä esillä.

Tässä täytyy myöntää, että vasemmistoliitto oli silloin kyllä vastustamassa tätä 2 300 henkilön siirtoa työehtosopimukseen, [Zyskowicz: Ehkä verotuksellakin on jotain tekemistä!] mutta tässä kohtaa kyllä myöskin heitän palloa ammattiyhdistysliikkeelle, että kai tavoitteena tulee olla se, että kaikki yleissitovat työehtosopimukset ovat sellaisia, että niillä tullaan toimeen — ei kai ole mitään järkeä semmoisissa työehtosopimuksissa, joissa palkka ei riitä elämiseen.

16.26 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Johdon palkkioitaikin kiinnostavampi ja tärkeämpi kysymys on palkkojen polkeminen työntekijäpuolella. Markkinataloudessahan työn hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Jos meillä olisi oikea työvoimapula, työn hinta nousisi. Nyt se kuitenkin päinvastoin laskee, koska valtiovalta omilla päätöksillään luo ylitarjontaa työvoimasta, etenkin matalasti koulutetusta. Yksityiset tietysti ja ymmärrettävästi pyrkivät säästämään henkilöstökustannuksista, jos olosuhteet sen mahdollistavat, ja sitten valtionyhtiöt, kuten Posti, perustelevat omaa sikailuaan sillä, että pitää kilpailla yksityisten kanssa. Valvonta ei riitä, ministeri Harakka. Työntekijä voi saada täysin TESin mukaista palkkaa, mutta hän saattaa joutua maksamaan osan palkastaan käteisellä sille, jolta hän on ostanut sen työpaikan Suomessa.

Hallitus on ilmoittanut, ettei matalasti koulutetun työvoiman saatavuusharkinnasta aiota luopua. Saatavuusharkinta on kuitenkin jo nyt puhkottu täyteen reikiä varsinkin pääkaupunkiseudulla. Kysynkin: miten hallitus aikoo kehittää saatavuusharkintajärjestelmää? — Kiitos.

16.28 Työministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä meillä on ihan aito kohtaanto-ongelma monilla aloilla ja monilla alueilla. Tästä tosiasia ei päästä mihinkään. On ristiriitaista se, että meillä on enemmän avoimia työpaikkoja kuin koko työvoimatilastoinnin yli satavuotisessa historiassa koskaan ja meillä on samaan ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2019 vp

kaan kuitenkin merkittävä työttömyys. Meillä on silti tavoitteena nostaa työllisyysastetta, ja kyllä, yhtenä keinona on se, että teemme tehokkaampaa, houkuttelevampaa, kansainvälisten osaajien ja työvoiman houkuttelemista Suomeen.

Oma isäni oli kirvesmies. Minusta hänkin on osaaja. Tämä on aito tarve. Meillä on tarve lisätä Suomen vetovoimaa ulkomaisten, kansainvälisten osaajien keskuudessa. Saatavuusharkinta on ja pysyy: se on tärkeä työkalu kaikissa maissa, ehkä Ruotsia lukuun ottamatta, ja esimerkiksi Kanada, joka on varsin esimerkillinen maahanmuuttopolitiikassaan, on ylläpitänyt tiukkaa, järkevää saatavuusharkintaa ja pisteytystä, jolla huolehditaan siitä, että jokaiseen työpaikkaan on tarjokkaita, ja tämä on myös meidän velvollisuutemme.

Kysymyksen käsittely päättyi.